

Handläggare:
Gunilla Schedin
Telefon: 08-508 09 277

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Stockholms stads förskoleprogram "Stockholms stads förskoleplan – framtidens förskola" – remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Rapp Lundahl
stadsdelsdirektör

Eva-Carin Persson
t.f. avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av förslag till förskoleprogram för Stockholms stad.

Förvaltningen är positiv till det föreslagna förskoleprogrammet för Stockholms stad som på ett bra sätt återspeglar de mål som anges i den nya skollagen och läroplanen för förskolan. Programmet ger en bra vägledning för vidareutveckling av ett pedagogiskt och medvetet arbetssätt med fokus på barns lärande och utveckling. Förskolans uppdrag sätts i programmet in i ett framtidssammanhang vilket lyfter fram förskolan som en del i samhället. Förvaltningen anser att förskolans demokratiska uppdrag bör lyftas fram mer än det som framhålls i programmet. I vissa avseenden behövs det även en del förtydliganden i formuleringarna i programmet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av förslag till förskoleprogram "Stockholms stads förskoleplan – framtidens förskola". Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 maj 2013. Remissen bifogas.

Ärendet

Förskoleprogrammet omfattar såväl kommunal som fristående förskola och ska vägleda pedagogisk omsorg och öppen förskola.

Lärande och utveckling i fokus

De värden och aspekter som beskrivs i förskoleprogrammet är förutsättningar för ett helhetsperspektiv på lärande. Med den utgångspunkten behövs ökat fokus på hur barn lär, på barns kunskapsutveckling och på att skapa tillit hos barn för den egna förmågan att lära.

Barn som behöver hjälp och stöd

Alla barn ska så långt som möjligt utvecklas utifrån sina egna behov och förutsättningar och ha samma möjligheter till stöd oavsett om de går i kommunal eller fristående förskola.

Pedagogisk miljö och material

Rummets utformning, inom- och utomhus, liksom det material som erbjuds har stor betydelse för möjligheten till möten, för kvaliteten i den pedagogiska verksamheten, för barnens lärande och möjlighet till inflytande. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) ska finnas tillgänglig för barnen.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Förskolan ska ge alla barn tillgång till såväl professionella kulturupplevelser som möjligheter till eget skapande. Barnets förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former ska uppmuntras, utvecklas och integreras i förskolan alla områden.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Varje barn ska utveckla sin språkliga medvetenhet, ett rikt och nyanserat talspråk, förståelse av symboler och intresse för skriftspråk och läsande. För barn med annat modersmål än svenska ska förskolan tillsammans med föräldrarna lägga grunden till flerspråkighet, stödja modersmålet och utveckla andraspråket, svenskan.

Barns matematiska utveckling

Förskolan ska erbjuda en verksamhet där barns nyfikenhet och lust att utforska matematik ges förutsättningar och utmanas och där deras erfarenheter tas tillvara. Varje barn ska få utveckla sin förståelse för matematik och grundläggande logiska begrepp.

Naturvetenskap och teknik

Förskolan ska skapa förutsättningar för ett naturvetenskapligt utforskande arbetssätt och kritiskt tänkande, vilket bidrar till barnens lärande på alla områden. Respekt och hänsyn till den gemensamma miljön förverkligas genom att förskolorna minskar sin resursanvändning och arbetar så klimatneutralt som möjligt.

Kost, rörelse och hälsa

Genom lek, rörelse och utevistelse läggs en god grund för barns fysiska utveckling, hälsa och fortsatta motionsvanor. Alla barn har rätt till god, varierad och näringsriktig mat i förskolan.

Gruppen som pedagogiskt verktyg

Barngruppens storlek och sammansättning är ett pedagogiskt verktyg som därför varierar under dagen och mellan olika aktiviteter. Det är förskolechefens ansvar att arbetet organiseras på ett sätt som ger förutsättningar för såväl pedagogiskt innehåll som enskilda barns behov.

Värderingar och trygghet

Förskolan ska genomsyras av öppenhet, ett demokratiskt och interkulturellt förhållningssätt såväl i arbetsformer som i omsorg, fostran och lärande. Barn ska mötas med respekt, känna sig trygga och kunna ha inflytande över sin vardag.

Likabehandling

Alla barns identitet och erfarenheter ska respekteras, bekräftas och avspeglas i förskolan verksamhet. Förskolorna ska arbeta aktivt och förebyggande med likabehandling, mot diskriminering och kränkande behandling.

Genusperspektiv

Barnen ska få bredda sina lekmönster och intressen och utvidga sina möjligheter att utvecklas och lära på alla områden, oavsett kön. Detta innebär att utifrån

genusteori och forskning medvetet se över förhållningssätt, den pedagogiska miljön, arbetssätt, organisation och gruppindelning.

Samverkan

En förskola för storstaden

Ett varierat utbud av förskolor, både kommunala och fristående, ger föräldrar möjligheter till aktivt val. Likvärdiga villkor och krav ska råda för kommunala och fristående verksamheter. Föräldrars val och önskemål ska styra inriktningen och utbudet av förskolor.

Förskolan och hemmet

Förskolan ska på ett professionellt sätt medverka i barns fostran, men inte överta föräldrarnas ansvar. Alla barn har rätt till en förskola av hög kvalitet oavsett föräldrarnas förmåga och kompetens. Med hjälp av föräldrarna får förskolan ta del av barnens erfarenheter som tas tillvara i verksamheten. Detta kräver kontinuerlig dialog och information om det egna barnet, den dagliga verksamheten och verksamhetens övergripande syfte och mål.

Förskolan i samverkan med grundskolan

Förskolan och grundskolan (inklusive förskoleklassen och fritidshemmet) har tillsammans med föräldrarna, ett gemensamt ansvar för barns fostran, utveckling och livslånga lärande. Det förutsätter att de olika verksamheterna har en gemensam grundsyn på barn och deras lärande samt fungerande rutiner för övergången.

Styrning och ledning

Ansvar för verksamheten

Stockholms stad har det övergripande ansvaret för stadens förskolor och fastställer i budgeten förutsättningarna genom inriktningsmål, resurstilldelning och system för uppföljning. För de fristående förskolorna har de enskilda huvudmännen motsvarande ansvar.

Pedagogiskt ledarskap

Det är förskolechefens ansvar att leda, organisera, utveckla och utvärdera förskolans verksamhet i dialog med medarbetarna. Förskollärarna har ett förstärkt ansvar att initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklings- och kvalitetsarbetet. Alla som arbetar i förskolan har ansvar för att bidra till verksamhetens utveckling.

Pedagogerna är barnens viktigaste resurs

Den viktigaste förutsättningen för en förskola i världsklass är välutbildade och engagerade medarbetare som kan omsätta läroplanens intentioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden. Pedagoger ska ha möjlighet till kompetensutveckling, professionsutveckling och karriär.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stockholms stad ställer höga och likvärdiga krav på förskolornas verksamhet oavsett huvudman. För de kommunala förskolorna sker systematisk uppföljning genom stadens integrerade ledningssystem. De fristående förskolorna följs upp genom tillsyn utifrån fastställda kriterier.

Alla förskolor förväntas genom sitt dokumenterade systematiska kvalitetsarbete utveckla sin verksamhet för att uppfylla intentionerna i läroplanen och förskoleprogrammet. Förskolechefen har det övergripande ansvaret, förskolläraren har ett extra ansvar och arbetslaget ska medverka. Barn och föräldrar ska vara delaktiga i processen.

Förskolan ska kunna visa resultat både genom att beskriva barnens förändrade kunnande och de effekter man uppnått genom utvecklingsinsatser inom olika områden. Självvärdering och fungerande klagomålshantering är viktiga delar av kvalitetsarbetet. Dokumentation är ett viktigt redskap för att kontinuerligt följa upp och utveckla verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förskole- och fritidsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till det föreslagna förskoleprogrammet för Stockholms stad som på ett bra sätt återspeglar de mål som anges i den nya skollagen och läroplanen för förskolan. Programmet ger en bra vägledning för vidareutveckling av ett pedagogiskt och medvetet arbetssätt med fokus på barns lärande och utveckling. Förskolans uppdrag sätts i programmet i ett framtidssammanhang vilket lyfter fram förskolan som en del i samhället. Förvaltningen anser att förskolans demokratiska uppdrag bör lyftas fram mer än det som framhålls i programmet. I vissa avseenden behövs det även en del förtydliganden i formuleringarna i programmet.

Programmet belyser flera angelägna utvecklingsområden, bl.a. naturvetenskap och teknik som viktiga delar för barns lärande och utveckling vilket är positivt.

Förvaltningen är positiv till att förskoleprogrammet och stadens kvalitetsindikator använder samma begrepp och syn på barn, kunskap och lärande. Det skapar en tydlighet och binder samman arbetet med uppföljning och utveckling av förskolan.

I programmet framhålls att barn som behöver mer hjälp och stöd i sin utveckling ska garanteras det och att insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt. Frågan om barn med funktionsnedsättning tas inte uttryckligen upp, vilket förvaltningen anser borde göras. Det är viktigt att det i programmet också framgår att verksamhetsanpassningar måste göras för att barn med funktionsnedsättning ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

Förvaltningen delar uppfattningen att utemiljön, både kring förskolan och i naturen, ska ses som ett av förskolans pedagogiska rum som i programmet uppges ge möjlighet till utevistelse och lärande. Förvaltningen föreslår att ordet "utemiljö" ändras till "uteverksamhet" för att bättre spegla att vistelse utomhus och i naturen är en viktig del av förskolans verksamhet.

Det är positivt att man när det gäller barns språkliga och kommunikativa utveckling tar upp frågan om de fem minoritetsspråk som enligt språklagen har en särskild ställning och att Stockholm därutöver har ett extra ansvar för det finska språket. Förvaltningen anser att i den löpande texten bör de fem minoritetsspråken vara angivna och vad staden har för ansvar för det finska språket som för som nu när det är angivet i en fotnot.

I programmet används samlingsbegreppet pedagoger för de som arbetar direkt med barnen. För att tydliggöra att förskolan personal utgörs av både förskollärare och barnskötare, vilka i sin tur ingår i ett arbetslag, har förvaltningen som förslag att benämningen pedagog inte används utan beteckningen på de olika yrkeskategorierna.